

## JUDAIZM – PODSTAWY WIARY

Według żydów istnieje tylko jeden bóg. Wszyscy Żydzi muszą przestrzegać Dziesięciu przykazań. Najważniejsze księgi w judaizmie to Tora i Talmud, w których spisane są podstawy wiary i prawa, którymi należy się kierować.

### Jahwe

Bóg w judaizmie ma na imię Jahwe. Według Biblii stworzył on ziemię i ludzi na swoje podobieństwo. Jahwe jest wszechmocny, miłosierny i sprawiedliwy (rettferdig). Zawarł pakt z narodem żydowskim, dał przykazania i wskazał Żydów jako naród wybrany. Jahwe kocha ludzi, ale też karze (straffer) sprawiedliwie, jeśli łamią jego prawa. Bóg jest wielki i niepojęty dla ludzi i zakazane jest tworzenie obrazów Jahwe. Dlatego też w synagogach – żydowskich domach modlitwy – nie ma wyobrażeń Boga.

### Tora

Podstawą judaizmu jest Tora i Talmud. Tora jest świętą (hellig) księgą w judaizmie i według tradycji jej autorem jest Mojżesz. Jest to 5 pierwszych rozdziałów Biblii żydowskiej zwanej Tanak. Tanak to część Biblii, którą chrześcijanie nazywają Starym Testamentem. W Torze zawarte są prawa i reguły do których Żydzi mają się stosować. Inna nazwa Tory to Pięcioksiąg. Tora to także nazwa prawa (lov) żydowskiego. Prawo to jest spisane w księgach Tory, lecz zawiera także część ustną – jest to zbiór przepisów prawnych, wyjaśnień i komentarzy i do Tory, wcześniej przekazywanych ustnie. Przed rokiem 500 n.e. zostały one spisane w księdze o nazwie Talmud.



Foto: Pixabay

### *Prawo i reguły*

Prawo i reguły, których wyznawcy judaizmu powinni przestrzegać, zawarte są w Torze i Talmudzie. W sumie istnieje 613 przykazań, a „Dziesięć przykazań” (De ti bud) to te najbardziej znane. 248 z tego to nakazy (pãbud) – to tyle, ile człowiek ma kości w ciele. 365 to zakazy (forbud) – to tyle, ile dni w roku. Przykazania te mówią między innymi, że nie należy kraść, zabijać, kłamać oraz że należy czcić Boga. Pobożni Żydzi obchodzą wszystkie święta, modlą się (ber) trzy razy dziennie oraz przestrzegają rytualnych postów i zasad dotyczących przygotowywania i spożywania posiłków. Pożywienie i napoje dozwolone noszą nazwę koszerne. Jest też jednak wielu Żydów, którzy nie są religijni i nie stosują się do tych praw.

## Szabat

Jedno z przykazań w Torze nakazuje świętować Szabat. Według tradycji jest to siódmy dzień, w którym to Bóg odpoczywał po tym jak w ciągu sześciu dni stworzył świat. Szabat zaczyna się w piątek po zachodzie słońca i kończy w sobotę gdy zajdzie słońce. W ten dzień nie należy wykonywać jakiegokolwiek pracy. Jest to radosne święto, które obchodzi się co tydzień na nabożeństwach (gudstjenester) w synagodze, a także w domu z rodziną przy uroczystym posiłku.

## Synagoga

Podczas gdy jeszcze istniała świątynia Jerozolimska, wielu Żydów zbierało się także na modlitwy (bønn) i czytanie Biblii w synagodze – żydowskim domu modlitwy. Gdy świątyni zabrakło, nabożeństwa w synagogach stały się centrum życia religijnego. W synagodze nabożeństwom i modlitwom przewodzą uczeni w piśmie rabini. Ich zadaniem jest także nauczanie prawa mojżeszowego i tłumaczenie jak należy rozumieć przykazania zawarte w Torze.



*Foto av en synagoge: Pixabay*